

رام - ششم دی

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

ششم دی

یک رویداد جالب توجه ششم دی که در حاشیه‌ی ایران زمین رخ داده، آن است که در چنین روزی

به سال ۵۳۷ میلادی ساخت کلیسای هاگیا سوفیا (مسجد ایاصوفیای امروزمین) به پایان رسید و در آن هنگام کنستانتینوپل پایتخت دولت روم شرقی بود.

در تاریخ معاصرمان در چنین روزی به سال ۱۲۹۰ ناصرالملک که رهبری دولت را در دست داشت به بگیر و ببند روی آورد و مخالفان خود را که اعضای حزب دموکرات و برخی‌شان نمایندگان مجلس و برخی دیگر روزنامه‌نگار بودند تبعید کرد. در ۱۳۲۵ هم دکتر مصدق به هواداران سید ضیاء طباطبایی پیوست و از طرف جبهه‌ی ملی ایران بیانیه‌ای که برای درخواست آزادی او تنظیم شده بود را امضا کرد. در چنین روزی به سال ۱۳۲۹ هم ثریا اسفندیاری و محمدرضا پهلوی نامزد کردند (تصویر بالا).

عاشورای ۱۳۸۸

ترور بینظیر بوتو

ششم دی در تاریخ معاصرمان با رخدادهایی فاجعه‌بار هم مصادف بوده که بیشتر در گرداگرد قلمرو ایران زمین و خارج از مرزهای کشور کنونی ایران رخ داده است. در ۱۳۱۸ زلزله‌ی ارزنجان در ترکیه به ویرانی کامل منطقه و مرگ دست کم ۳۲۷۰۰ تن انجامید، در ۱۳۵۸ ارتش سرخ شوروی به افغانستان حمله کرد، و در ۱۳۷۵ نیروهای طالبان فرودگاه بگرام را اشغال کردند و در اطراف کابل به موقعیت برتر دست یافتند. در ۱۳۸۱ هم دو کامیون حامل مواد منفجره در نزدیکی مقر روسها در گروزنی منفجر شد و ۷۲ تن از هواداران روسیه در چچن را به قتل رساند و دویست تن دیگر را زخمی کرد. در سال ۱۳۸۶ بینظیر بوتو نخست‌وزیر پیشین پاکستان ترور شد و به قتل رسید و در ۱۳۸۸ در جریان اعتراضها به نتایج انتخابات ریاست جمهوری، مردمی که برای راهپیمایی روز عاشورا به خیابانها آمده بودند، مورد حمله قرار گرفتند و گروهی کشته و زخمی شدند.

زلزله‌ی ارزنجان

انفجار گروزنی

پوستر دولت استالینی برای توجیه کشتار کولاک‌ها

شورش لهستان

در چنین روزی به سال ۸۹۱ هجری خورشیدی شاه اسپانیا فرمان بورگوس (Leyes de Burgos)

را درباره‌ی ارتباط اسپانیایی‌ها و سرخپوستان صادر کرد. این نخستین قانون مدونی بود که ارتباط میان مهاجران

سپیدپوست و بومیان آمریکا را قاعده‌مند می‌کرد. امروزه در برخی از کتابها این قانون را مترقی و به نفع

سرخپوستان دانسته‌اند که برداشتی سراپا نادرست است. بر اساس این قانون سرخپوستان باید به اردوگاه‌هایی

برای کار کوچانده شوند، اموال و طلاهایی که هنگام کار در معادن می‌یابند از آنان گرفته شود، و به زور به

آیین مسیح درآیند و به خصوص فرزندان‌شان تا یک هفته پس از تولد غسل تعمید داده شوند و به صورت

مسیحی پرورش یابند. هر اسپانیایی بر اساس این قانون می‌توان بین چهل تا صد و پنجاه سرخپوست «داشته

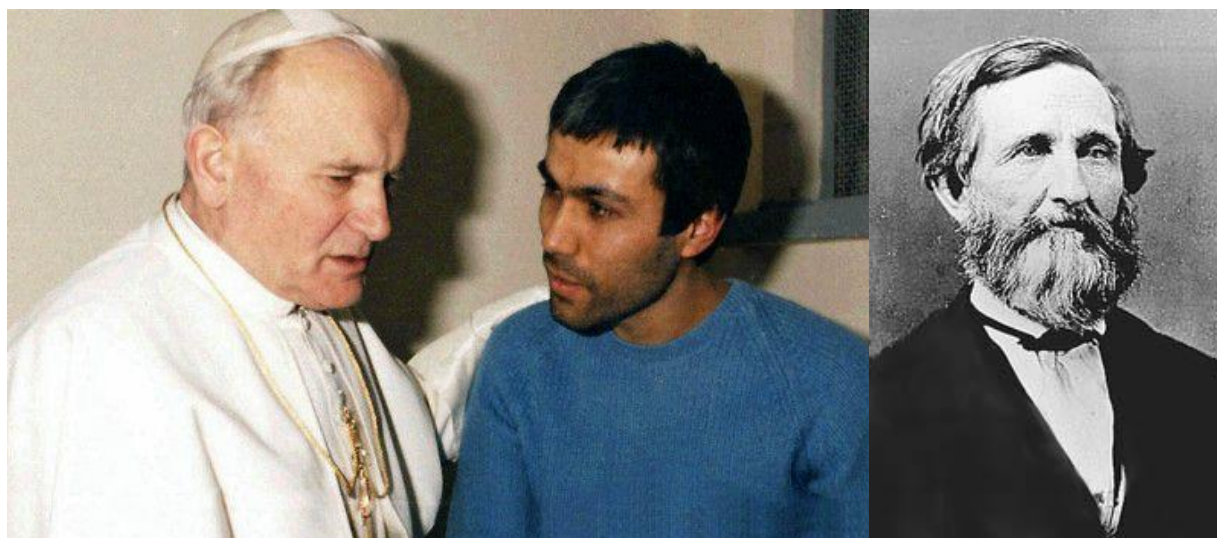
باشد». تنها استثنا روسای قبایل سرخپوست هستند که حق دارند دو سرخپوست برای خدمات شخصی‌شان

«داشته باشند». زنان و کودکان هم در این قانون در نظر گرفته شده‌اند و کودکان از چهارده سالگی باید به

نیروی کار بردگان بیبوندند و تا پیش از آن می‌توانند همراه زنان از کار در معدن معاف باشند، اما باید به

کارهایی مثل ریسندگی و کشاورزی پردازند. دختران ازدواج نکرده هم باید در جایی محصور شوند تا «ولگردی نکنند!» این قانون در واقع روابط اسپانیایی‌ها در مقام برده‌دار و سرخپوستان در موقعیت برده را صورتبندی می‌کند و اگر اصل سندش خوانده شود متنی است که قاعدتا باید برای اروپاییان مایه‌ی شرم و سرافکندگی باشد، نه تبلیغات تاریخی به شکلی که امروز نزد ناآشنایان با اصل متن هست.

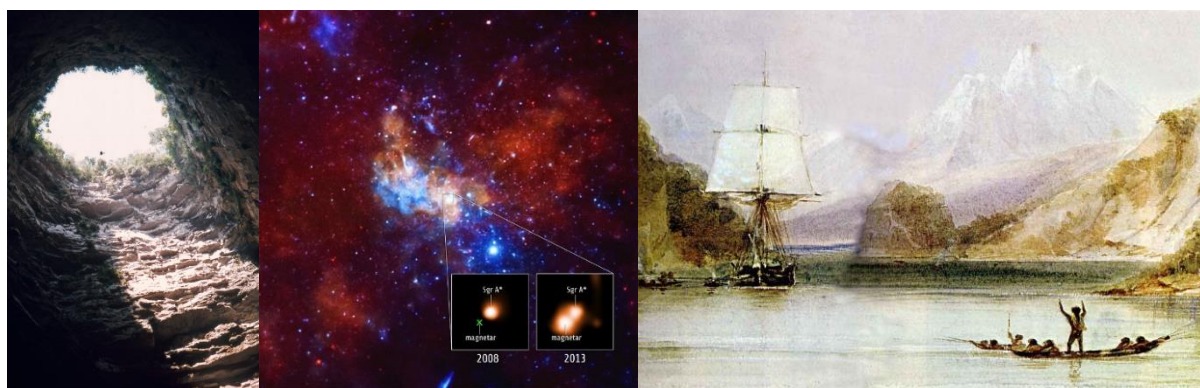
در سال ۱۲۹۷ شورش بزرگ لهستانی‌ها بر ضد استیلای آلمانها آغاز شد، در ۱۳۰۸ ژوزف استالین فرمان داد کولاک‌ها (کشاورزان خرده‌مالک) به عنوان یک طبقه نابود شوند. به دنبال این حکم سرکوب و کشتار کولاک‌ها و غارت اموال‌شان که از ابتدای دوران لنین آغاز شده بود شدت گرفت و طی پانزده سال تا ۱۳۱۱ به کشته شدن پنج میلیون دهقان روس انجامید. در ۱۳۱۸ هم در جریان جنگهای روسیه و فنلاند قوای مدافع فنلاندی موفق شدند در نبرد کلیا یورش روسها را پس بزنند. در این نبرد دو هزار روس و بیش از صد فنلاندی کشته شدند.

پاپ جان پل دوم و محمدعلی آقچه

کراوفورد لانگ

در ششم دی ماه سال ۱۳۲۸ هلند استقلال اندونزی را به رسمیت شمرد و جنگهای استقلال اندونزی با پیروزی پایان یافت. در ۱۳۵۸ اسپانیا پس از چهل سال دیکتاتوری دوباره به مردم سالاری روی آورد، و در ۱۳۶۲ پاپ ژان پل دوم در زندان به دیدار محمدعلی آقچه -تروریست پان ترکی که او را ترور کرده بود- رفت و او را بخشید. آقچه از اعضای گروه پان ترکی گرگ خاکستری بود که در ۱۳۵۸ روزنامه نگار آزادیخواه و جسوری به نام عبدی ایپکچی سردبیر روزنامه ی ملیت را به قتل رسانده بود و در دادگاهی دیگر به خاطر دزدی مسلحانه به سی و شش سال حبس محکوم شده بود. او در زندان چندین بار به پاپ نامه نوشت و پس از این دیدار در ۱۳۸۵ از زندان آزاد شد. بنا بر اعترافات او طراح اصلی برنامه ی ترور پاپ کا گ ب بود که به خاطر پشتیبانی پاپ از جنبس همبستگی لهستان او را تهدیدی بزرگ تشخیص داده بود. آقچه پس از آزادی از زندانش در ایتالیا در ترکیه به خاطر قتل و دزدی بار دیگر زندانی شد.

غار سوالوز

SGR 1806-20

کشتی بیگل

در روز ششم دی سال ۱۲۱۰ چارلز داروین برای سفر اکتشافی اش سوار کشتی بیگل شد، در ۱۲۲۴

دکتر کراوفورد لانگ برای نخستین بار اتر را به عنوان داروی بیهوشی روی کودکان به کار گرفت، و در ۱۲۹۰

«جانا گانا مَنا» سرود ملی هند برای نخستین بار در نشست کنگره‌ی ملی هند در کلکته خوانده شد. این سرود

بر اساس شعری از رابیندرانات تاگور به زبان بنگالی تنظیم شده بود. در سال ۱۳۲۴ صندوق جهانی پول

تاسیس شد و در ۱۳۴۵ غار سوالوز در مکزیکو که بزرگترین غار گسلی جهان است کشف شد. در ۱۳۴۷ هم

سفینه‌ی آپولو ۸ در اقیانوس آرام فرود آمد و در ۱۳۸۳ امواج ناشی از انفجار ستاره‌ی **magnetar SGR**

1806-20 به زمین رسید. این بزرگترین واقعه‌ی کیهانی بود که اثرش در زمین لمس می‌شد

سلمان خان

مارلین دیتريش

لویی پاستور

یوهان کپلر

در میان مردم ایران زمین این روز با تولد نامدارانی مصادف است که در خارج قلمرو ایران امروز

می‌زیسته‌اند: میرزا اسدالله خان غالب دهلوی شاعر نامدار پارسی‌گوی هندی (۱۱۷۶)، آصف حالت چلبی

شاعر پارسی‌گوی سبک هندی مقیم عثمانی (۱۲۸۶)، و سلمان خان هنرپیشه و کارگردان هندی (۱۳۴۴). از

آن سو در ششم دی سال ۸۹۷ محمود دوم شاه بهمنی حکمران دکن درگذشت، در ۱۳۱۵ محمد عاکف

ارسوی شاعر عثمانی و سراینده‌ی سرود ملی ترکیه جان سپرد و در ۱۳۵۸ حفیظ‌الله امین مصلح اجتماعی

دموکرات و دومین رئیس جمهور افغانستان در جریان حمله‌ی کمونیستها به کابل کشته شد.

حواری بومدین، صدام و شاه

تدفین محمد عاکف ارسوی

در میان مردم سایر نقاط جهان ششم دی زادروز یوهان کیپلر اخترشناس آلمانی (۹۵۰)، لویی پاستور

(۱۲۰۱)، و مارلین دیتريش هنرپیشه‌ی آلمانی (۱۲۸۰) بوده است. در مقابل گوستاو ایفل (۱۳۰۲)، اوسپ

ماندلشتام ادیب و منتقد روسی (۱۳۱۷)، حواری بومدین رئیس جمهور الجزایر (۱۳۵۷) و مایکل دامت

فیلسوف و سیاستمدار انگلیسی (۱۳۹۰) هم در این روز درگذشته‌اند.

حفیظ‌الله امین

محمد عاکف ارسوی

اوسپ ماندلشتام

مایکل دامت